

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

A TÖBBSÉGÉBEN MAGYARLAKTA TELEPÜLÉSTERÜLETEK FÖLDRAJZA

A Kárpát-medencei magyar tömbös településterületek társadalmi-
gazdasági helyzetének elemzése

6. fejezet: Az egyes tömbök leírása

Galántai Mátyusföld tömb

Nemzetstratégiai Kutatóintézet

Budapest, 2024

Jelen dokumentum A TÖBBSÉGÉBEN MAGYARLAKTA TELEPÜLÉSTERÜLETEK
FÖLDRAJZA – A Kárpát-medencei magyar tömbös településterületek társadalmi-
gazdasági helyzetének elemzése
című kutatás eredményeit összefoglaló jelentés 6. fejezetének része

Kiadja a Nemzetstratégiai Kutatóintézet

Felelős kiadó: Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke

Minden jog fenntartva ©
A kutatásban közreműködő személyek ©

Kutatásvezető: Péti Márton

Szerkesztette: Péti Márton, Borbély Mátyás, Szász Jenő

Írta: Péti Márton, Borbély Mátyás, Mozga Gábor, Szász Jenő

A 6. fejezet elkészítésében közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Nagy Szabolcs,
Megyesi Zoltán, Mozga Gábor, Szabó Balázs

Szöveggondozásban közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Mozga Gábor,
Borbándi Erik, Gáspár Milán

Ábrászerkesztésben közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Lovász Gergely,
Szabó Balázs

Táblázat szerkesztésben közreműködött: Péti Márton, Borbély Mátyás, Lovász Gergely

ISBN 978-615-5639-53-1

Tartalom

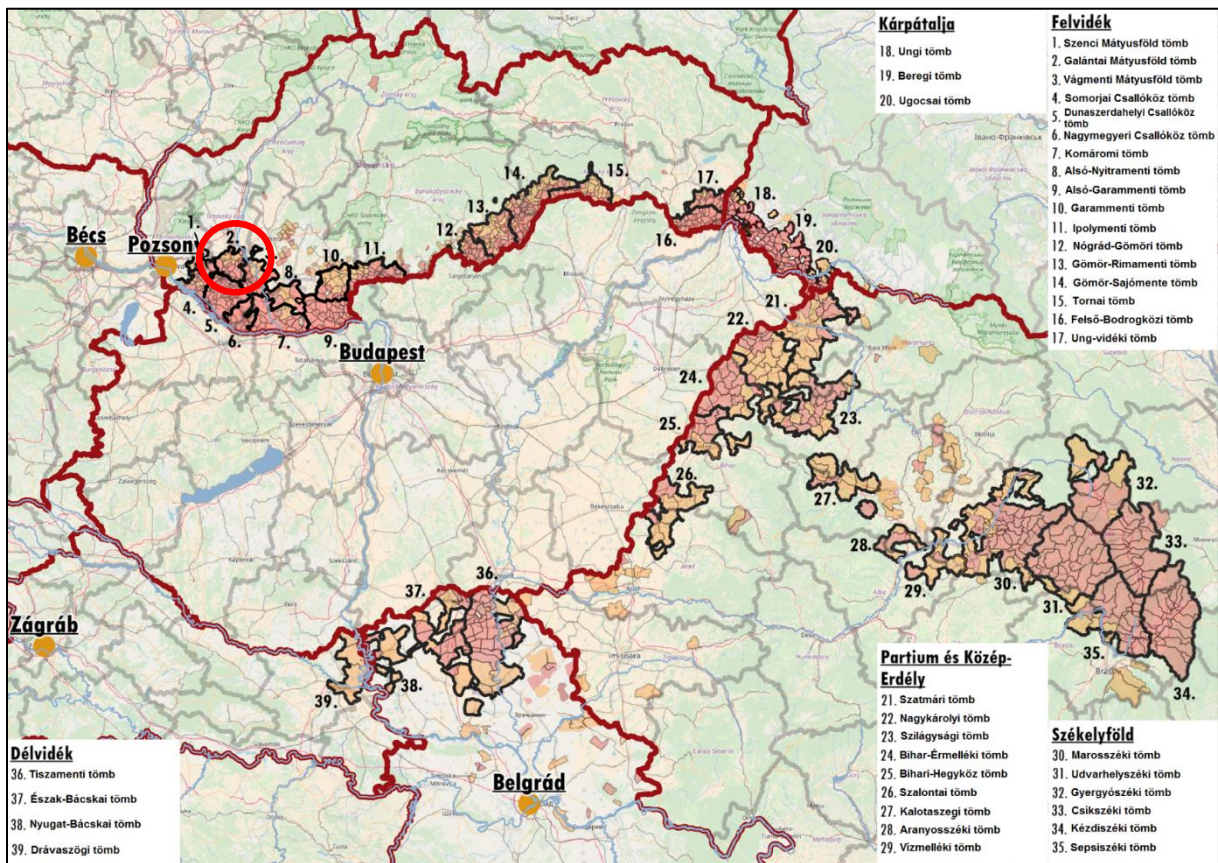
1. A térség főbb jellemzői	4
1.1 Elhelyezkedés	4
1.2 A térség települései	6
2. A térség társadalmi-gazdasági alapmutatói	8
2.1 Demográfia	8
2.2 Oktatás	12
2.3 Munkaerőpiac.....	15
3. A térség egyéb elérhető mutatói.....	16
3.1 Gazdaság, munkaerőpiac.....	16
3.2 Jövedelem.....	18

1. A térség főbb jellemzői

1.1 Elhelyezkedés

Mátyusföld (vagy Mátyus földje) néprajzi tájegység a Kis-Dunától és a Csallóköztől északra. Nevét Csák Máté tartományúr itt fekvő birtokairól kapta. Földrajzi értelemben a Kis-Kárpátoktól, a Hegyalatt-tól keletre a Vág folyóig terjedő síkvidéki terület értendő alatta, amelynek részét képezi a Vízköz is (a Kis-Duna és a Vág által bezárt szeglet). Lakói délen zömében magyarok, északon pedig szlovákok. A történeti Pozsony és Komárom vármegyében fekszik, északon nagyjából Trencsén környékig terjed. Aprófalvas településhálózatában jelentős mezővárosok alakultak ki (pl. Szenc, Szered és Vágsellye).

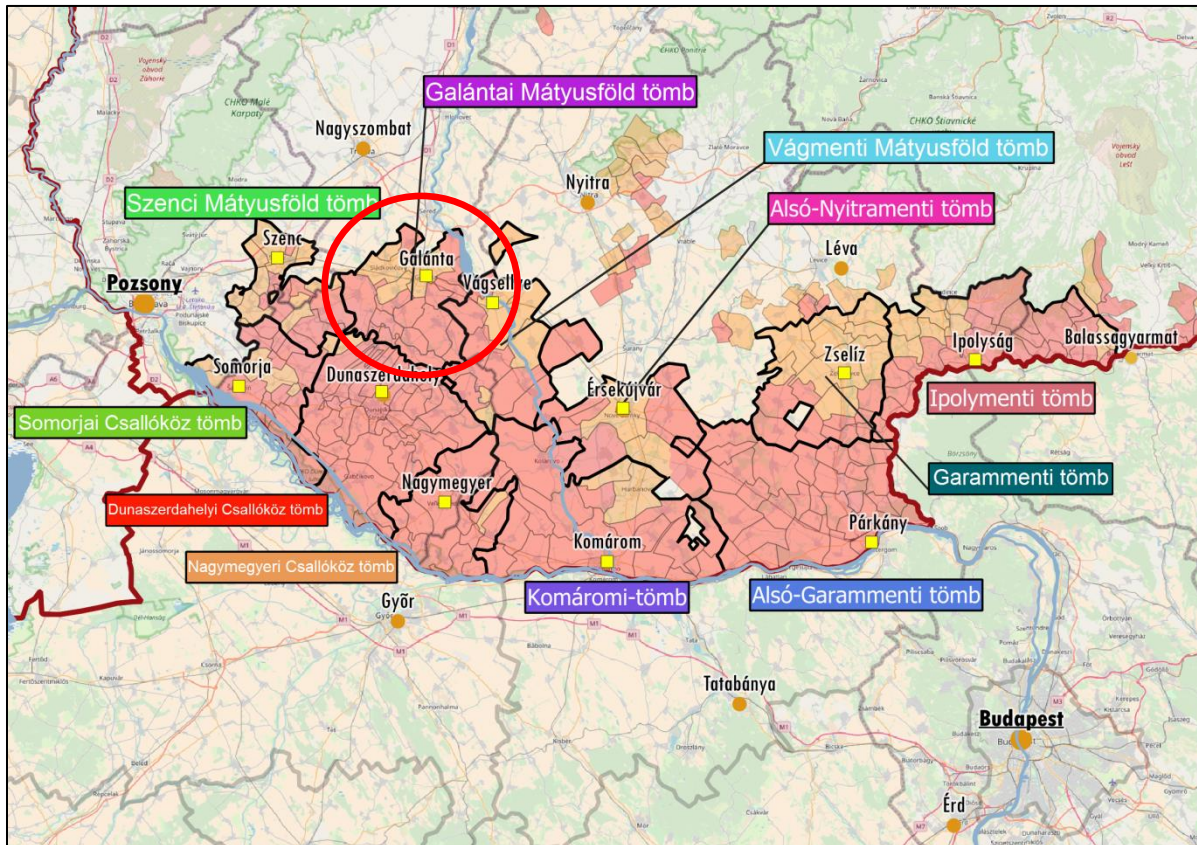

1. ábra: A tómb földrajzi elhelyezkedése a Kárpát-medencében

Az adatok forrása: A szomszédos országok statisztikai hivatalai

Fontos megemlíteni, hogy Mátyusföld a történelmi forrásokban, dokumentumokban nem egységesen és pontosan meghatározott területként szerepel. A névadó Csák Máté birtokai magukban foglalták Árva, Liptó, Trencsén, Zólyom, Pozsony és Nyitra megyék területét, azaz a Vág völgyét a folyó forrásvidékétől Komáromig, illetve a Vág és a Garam között is.

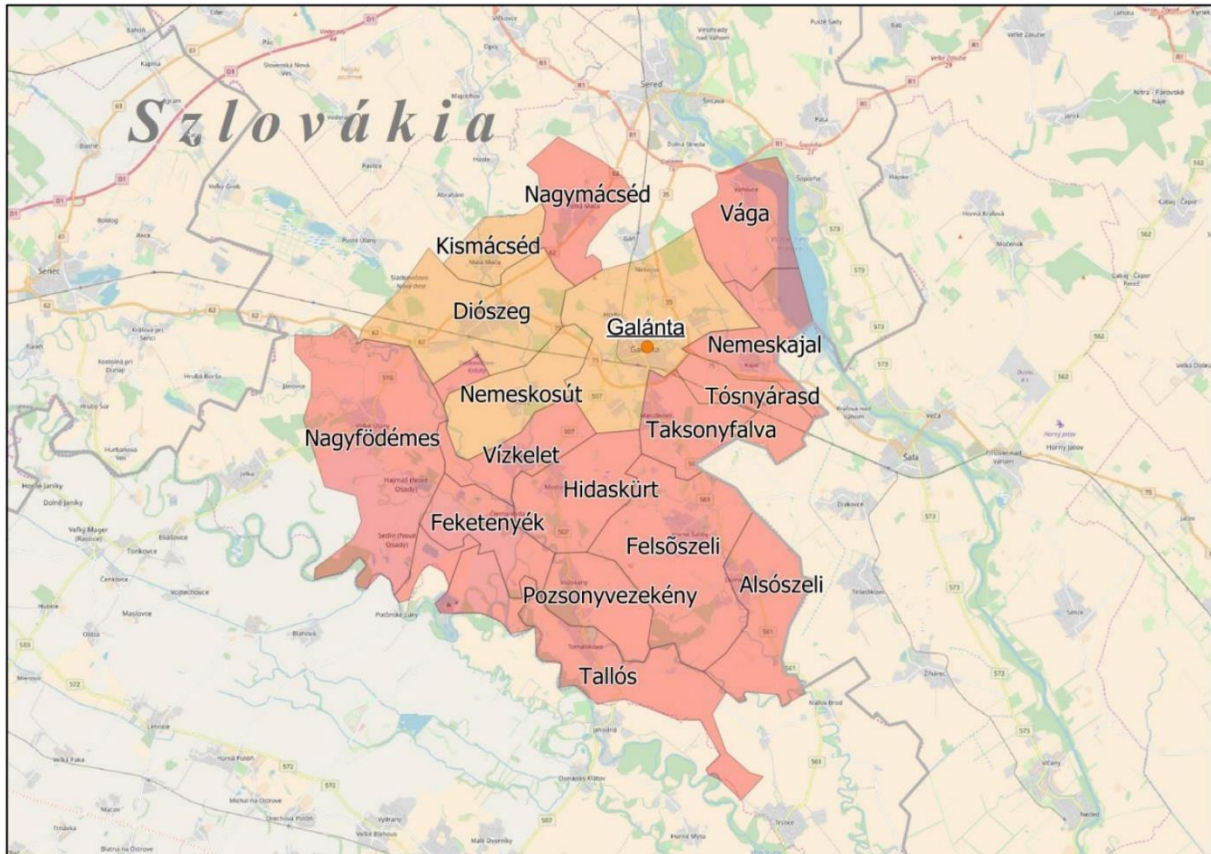

2. ábra: A tömb földrajzi elhelyezkedése a Felvidéken

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal

1.2 A térség települései

A Galántai tömböt a Felvidék nyugati részén található Mátyusföld középső területe és települései alkotják (Sárd-mente). Északról a Nagyszombati és a Galgóci, keletről a Nyitrai és a Vágsellyei, délről a Dunaszerdahelyi, nyugatról pedig a Szenci járás határolja. A tömbben összesen 42 ezer fő él, a 25 ezer fős magyarság a teljes lakosság közel 60 százalékát teszi ki. 17 településéből 13-ban haladja meg a magyar lakosság aránya az 50 százalékot.

3. ábra: A tömb településeinek földrajzi elhelyezkedése

Piros: 50% feletti, narancssárga: 10% és 50% közötti magyarságaránnyal rendelkező települések

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal

A Galántai tömb és a Galántai járás, továbbá a mátyusföldi magyarság szellemi és kulturális központja Galánta. A város egyben a Duna menti régió egyik közigazgatási, kulturális és gazdasági központja is. A város szlovák többségű, 15 138 lakosának 30,5% a tartozik a magyar etnikumhoz, tehát egy nem magyar többségű tömbközpontról beszélhetünk. Ennek fő oka az, hogy magyar lakosságának felét 1945 után kitelepítették. A településen magyar nyelvű gimnázium működik (Kodály Zoltán Gimnázium), mely a felvidéki magyarság harmadik legnagyobb gimnáziuma. Galánta vasúti és közúti csomópont, iparágai közül az élelmiszeripar a legjelentősebb, ezen kívül gép-, fa- és vegyiparral is rendelkezik.

Galántai Mátyusföld tömb				
Magyar név	Szlovák név	Teljes népesség száma (fő)	Magyar népesség száma (fő)	Magyar népesség aránya (%)
Központi település				
Galánta	Galanta	8 833	4 623	30,54
Magyar többségű települések				
Feketenyék	Cierna Voda	1 397	1 219	87,26
Tallós	Tomasikovo	1 601	1 351	84,38
Vízkelet	Cierny Brod	1 592	1 286	80,78
Hidaskürt	Mostova	1 595	1 269	79,56
Pozsonyvezekény	Vozokany	1 164	894	76,80
Nagymácséd	Velka Maca	2 603	1 982	76,14
Alsószeli	Dolne Saliby	1 933	1 383	71,55
Vága	Vahovce	2 083	1 344	64,52
Nagyfödémes	Velke Ulany	4 330	2 757	63,67
Felsőszeli	Horne Saliby	3 220	1 953	60,65
Nemeskajal	Kajal	1 499	891	59,44
Taksonyfalva	Matuskovo	2 031	1 178	58,00
Tósnýárasd	Topolnica	807	405	50,19
Jelentős (10–50%) magyar lakosságarányú települések				
Kismácséd	Mala Maca	584	284	48,63
Nemeskosút	Kosuty	1 556	739	47,49
Diószeg	Sladkovicovo	5 479	1 737	31,70
Összesen		42 307	25 295	59,79

1. táblázat: A tömb településeinek főbb jellemzői

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal

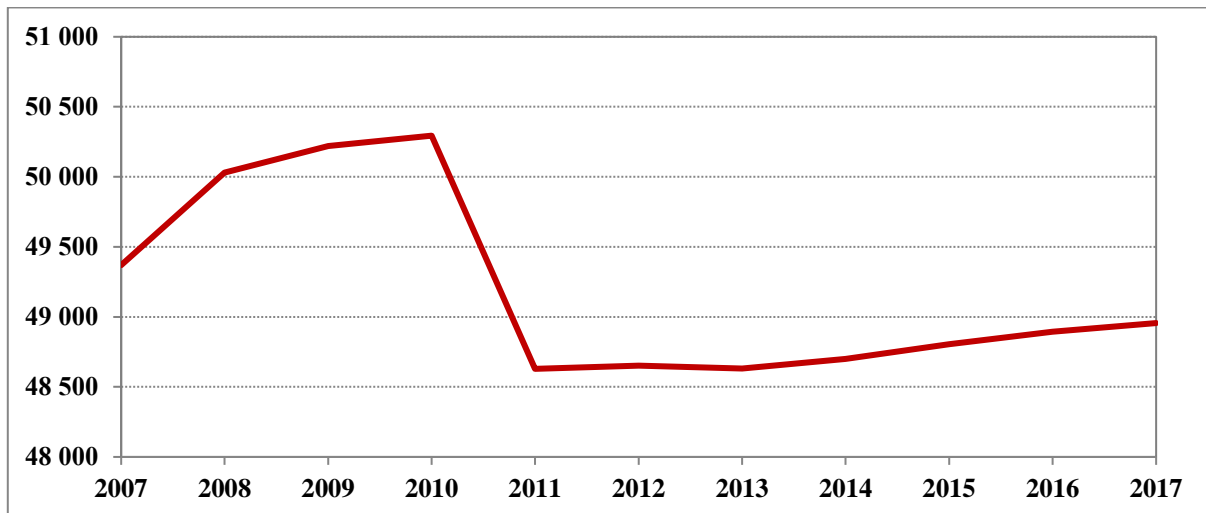
Összesen 13 olyan település található a területén, ahol a magyar lakosság aránya meghaladja az 50%-ot. Ezek az alábbiak: Feketenyék, Tallós, Vízkelet, Hidaskürt, Pozsonyvezekény, Nagymácséd, Alsószeli, Vága, Nagyfödémes, Felsőszeli, Nemeskajal, Taksonyfalva és Tósnýárasd. Puffer településként (10–50% közötti magyar lakosság), átmeneti vidékként Diószeg, Kismácséd és Nemeskosút azonosítható. A tömb települései a szlovákiai politikai és közigazgatási intézményrendszer szerint a Galántai járásba szerveződnek, ami közigazgatásilag a Nagyszombati kerülethez tartozik.

2. A térség társadalmi-gazdasági alapmutatói

2.1 Demográfia

Népesség, népmozgalom

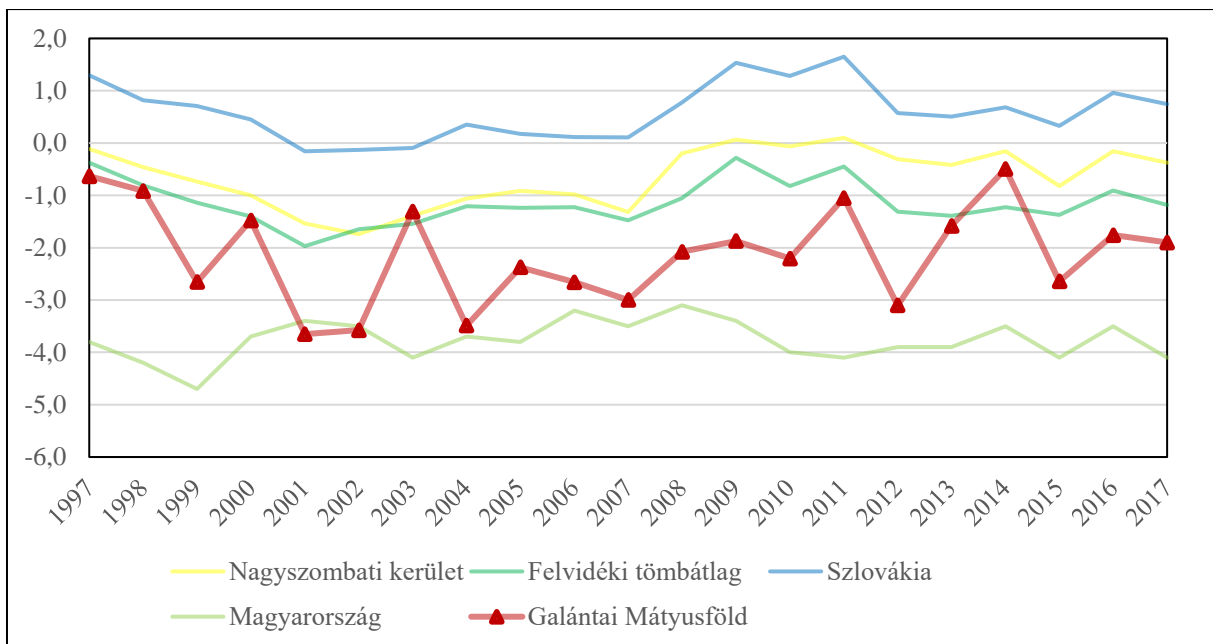
4. ábra: A tömb állandó népességének változása (fő) (2007–2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal

Galántai Mátysföld tömb	Nagyszombati kerület	Felvidéki tömbök átlaga	Szlovákiai átlag	Anyaországi átlag
-0,84	1,05	0,54	1,22	-2,67

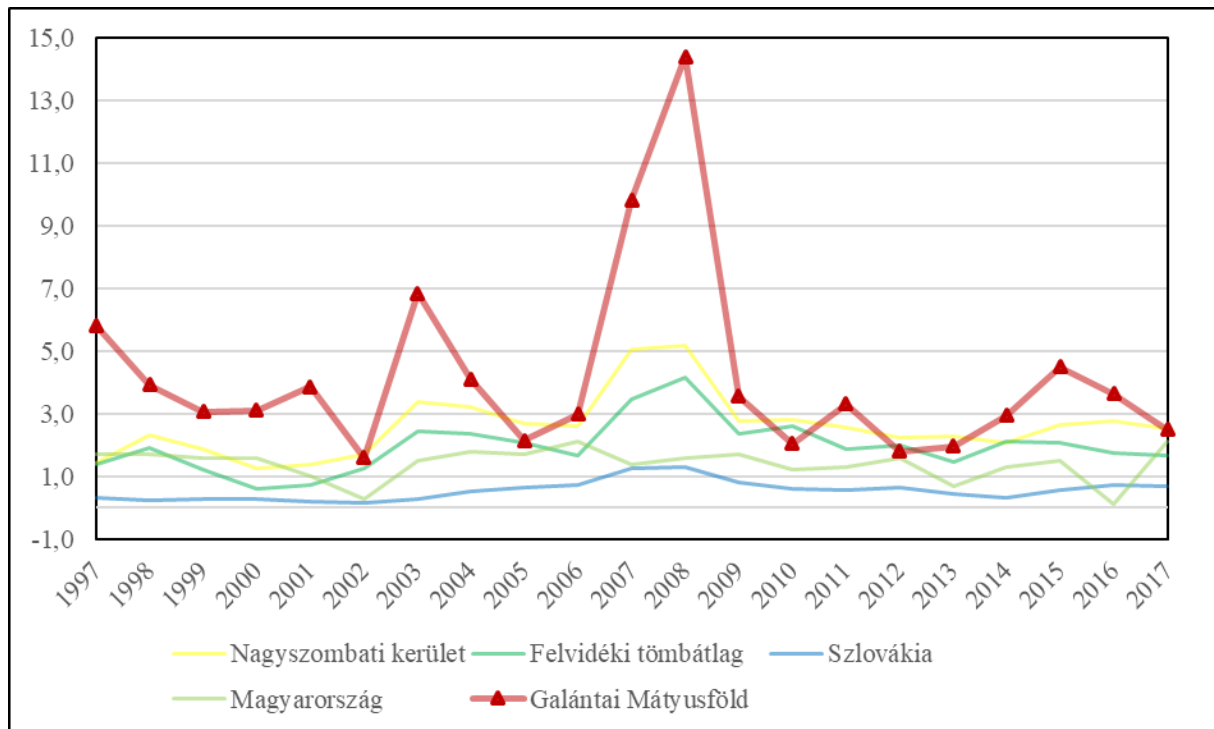
2. táblázat: A népességváltozás aránya (%) (2007–2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

5. ábra: A természetes szaporodás rátája (%) (1997–2017)

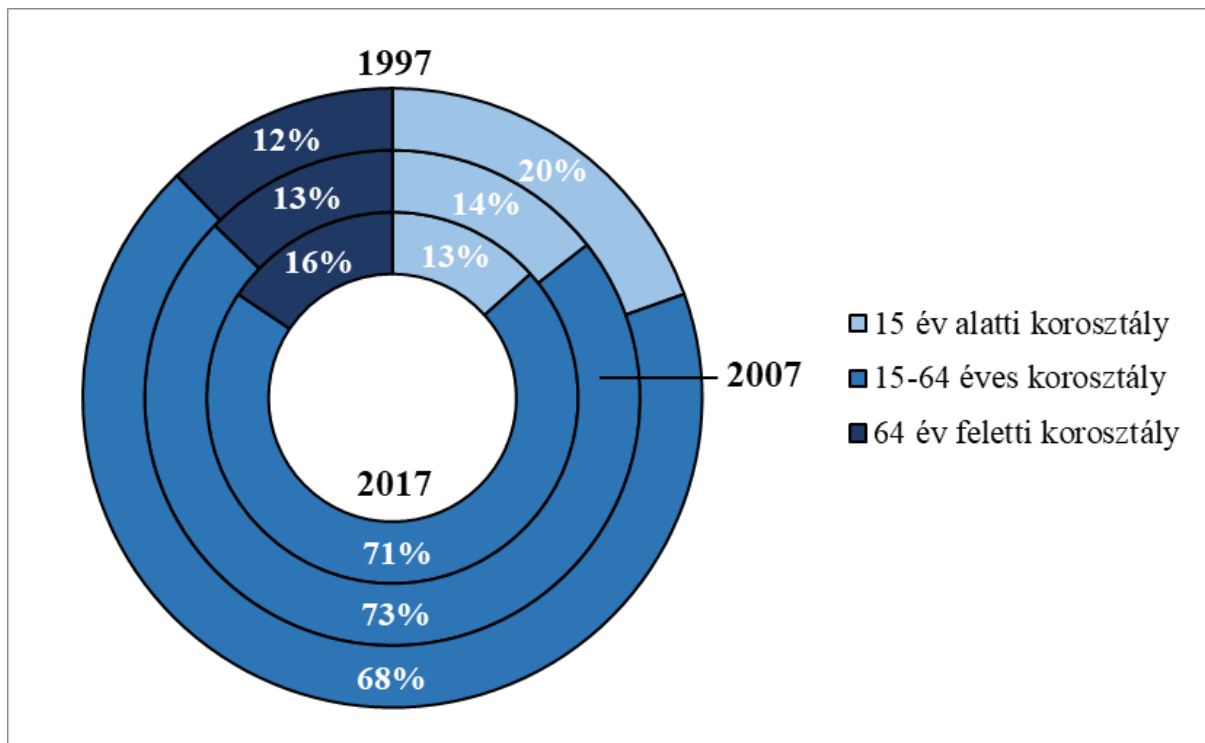
Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

6. ábra: A vándorlási egyenleg alakulása (%) (1997-2017)¹

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

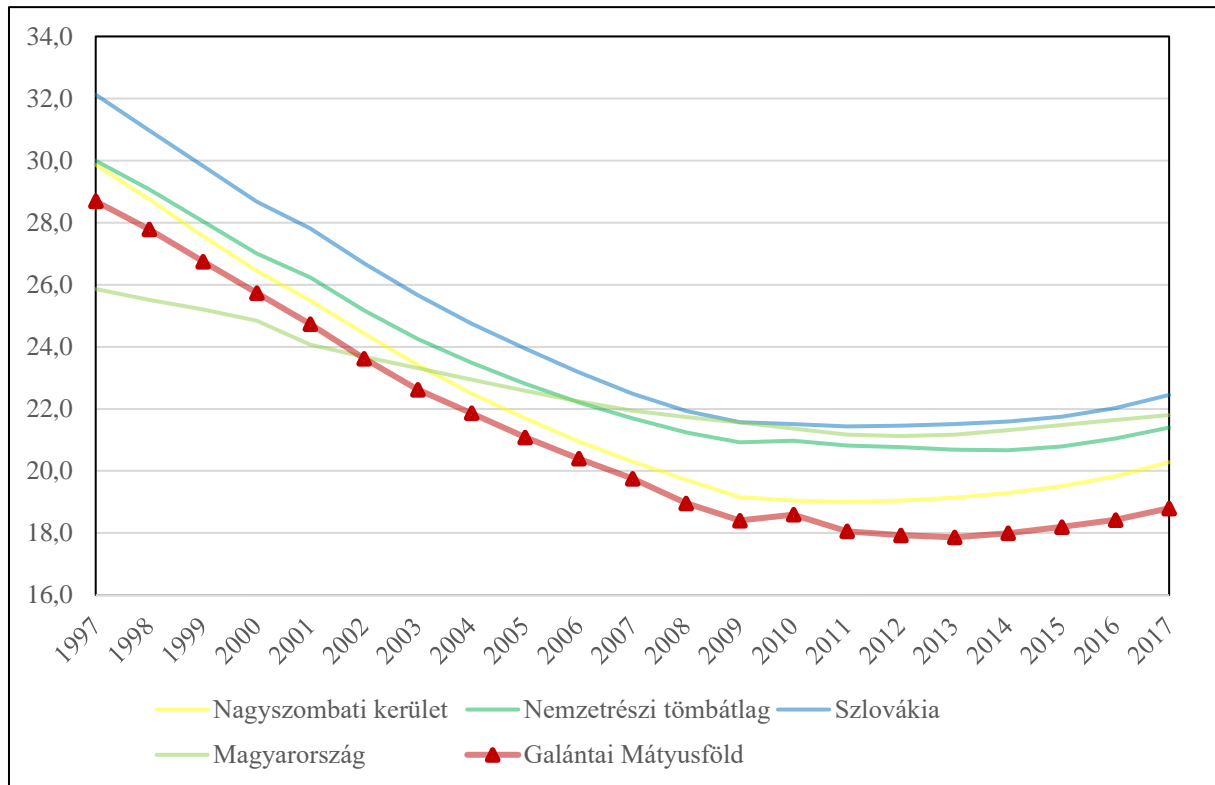
Korszerkezet

7. ábra: A népesség korszerkezete a főbb korcsoportok szerint (%) (1997, 2007, 2017)

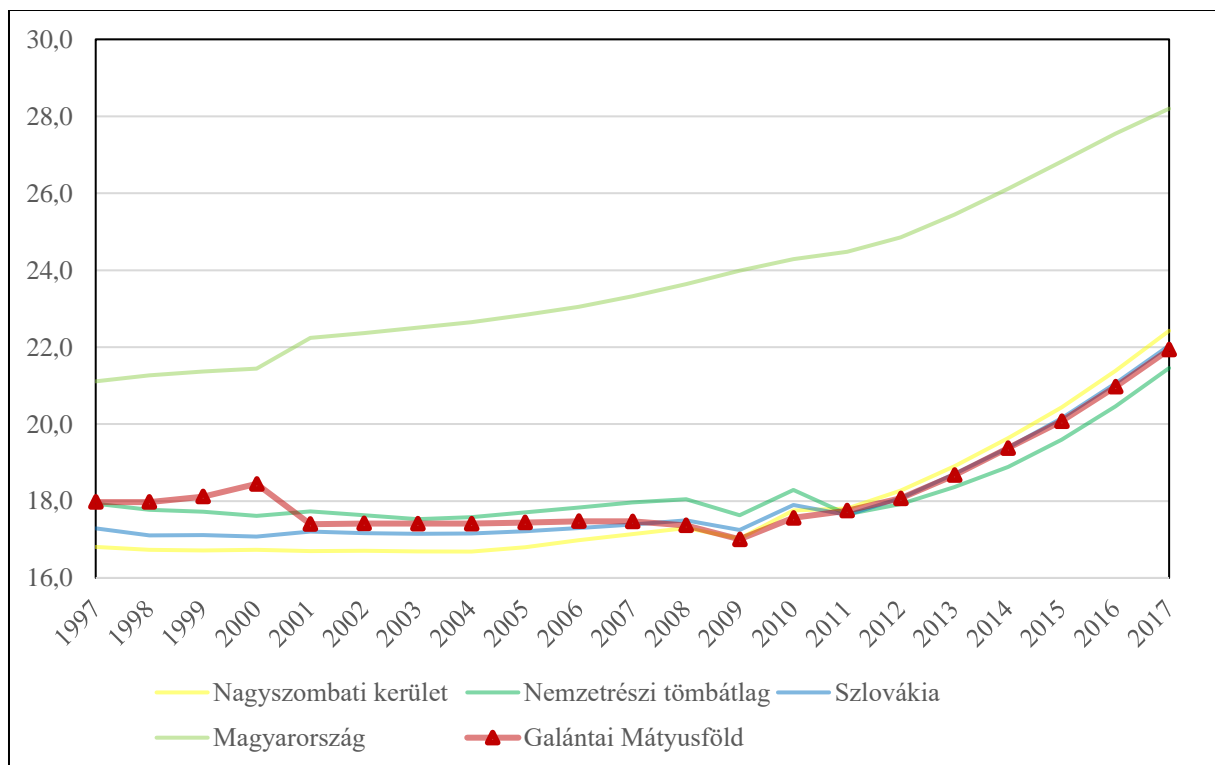
Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal

¹ Az országos adatok esetében a belföldi vándorlás magától értetődően zéró, Szlovákia és Magyarország vándorlási egyenlege a nemzetközi vándorlás rátáját mutatja.

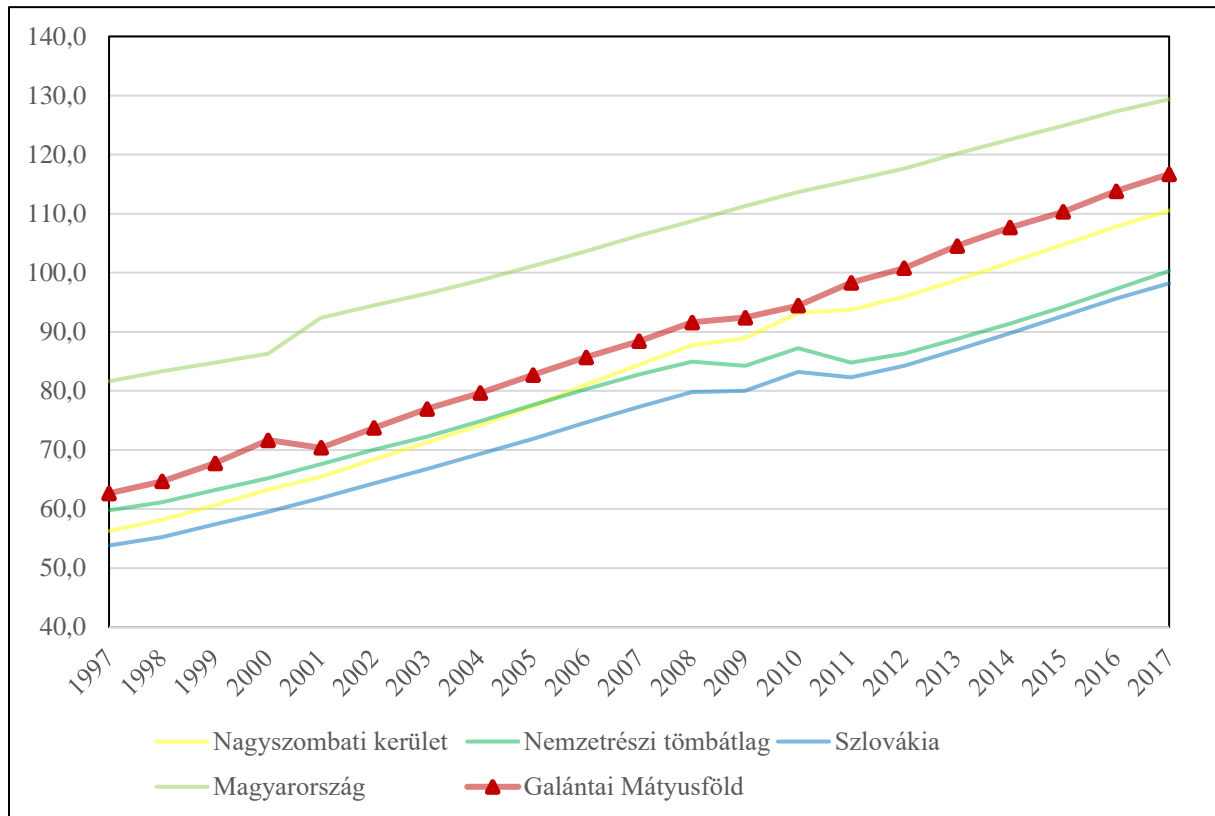
8. ábra: A gyermeknépesség eltartottsági rátája (%) (1997-2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

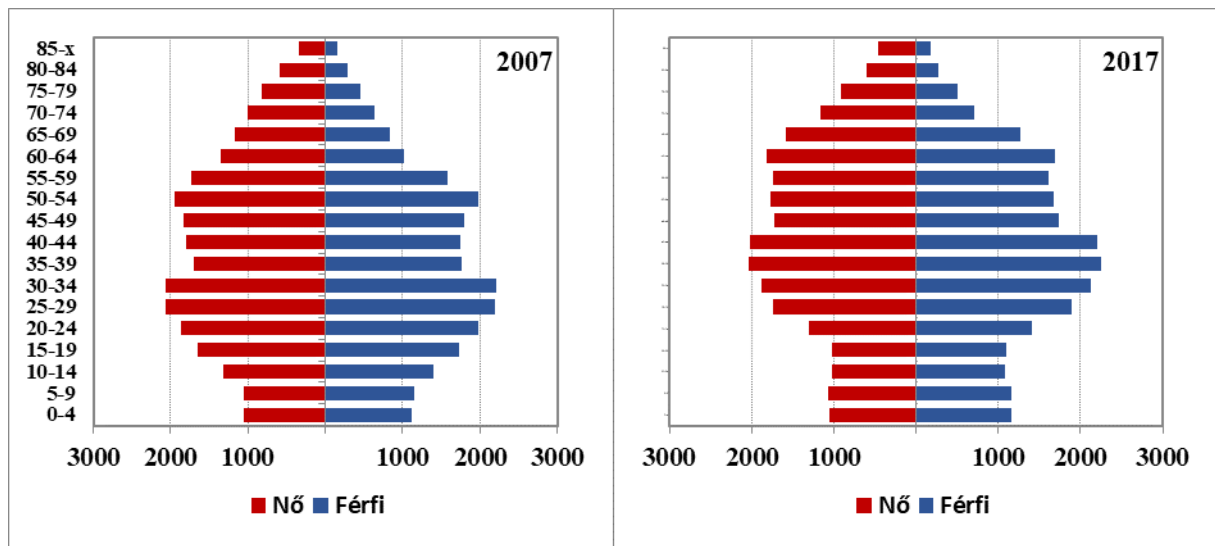
9. ábra: Az idős népesség eltartottsági rátája (%) (1997-2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

10. ábra: Az öregedési index változása (%) (1997–2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

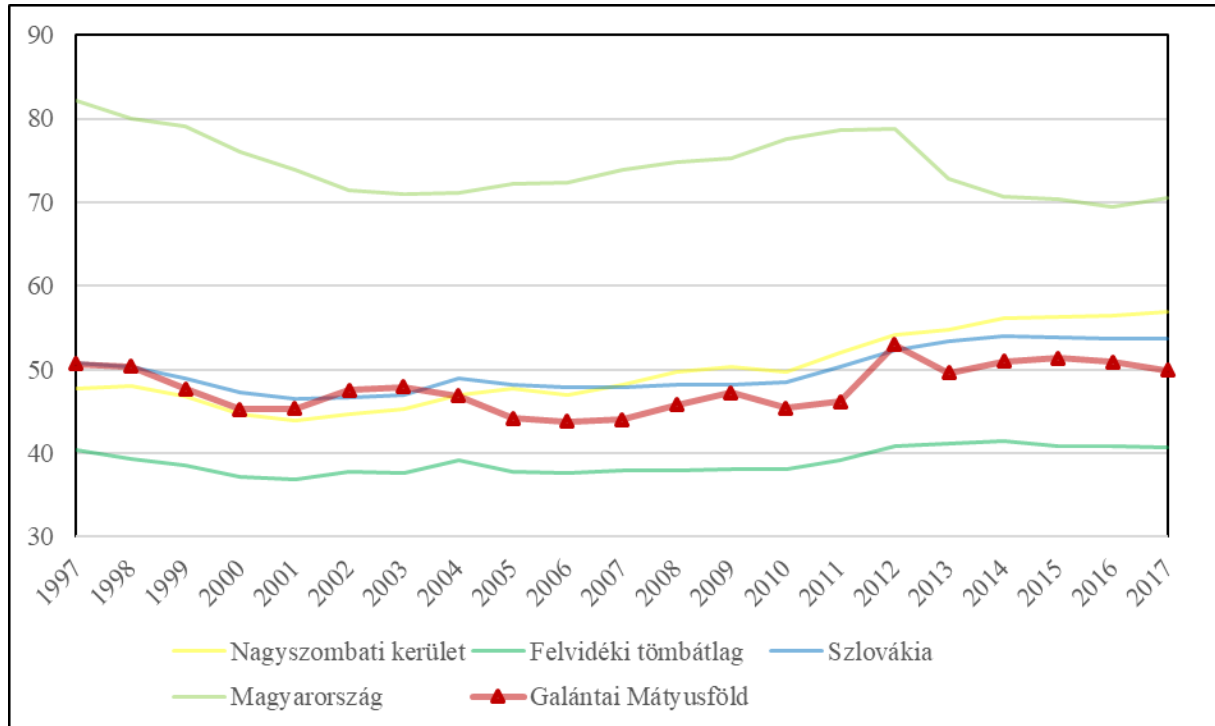
11. ábra: A tömb korfája (2007, 2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal

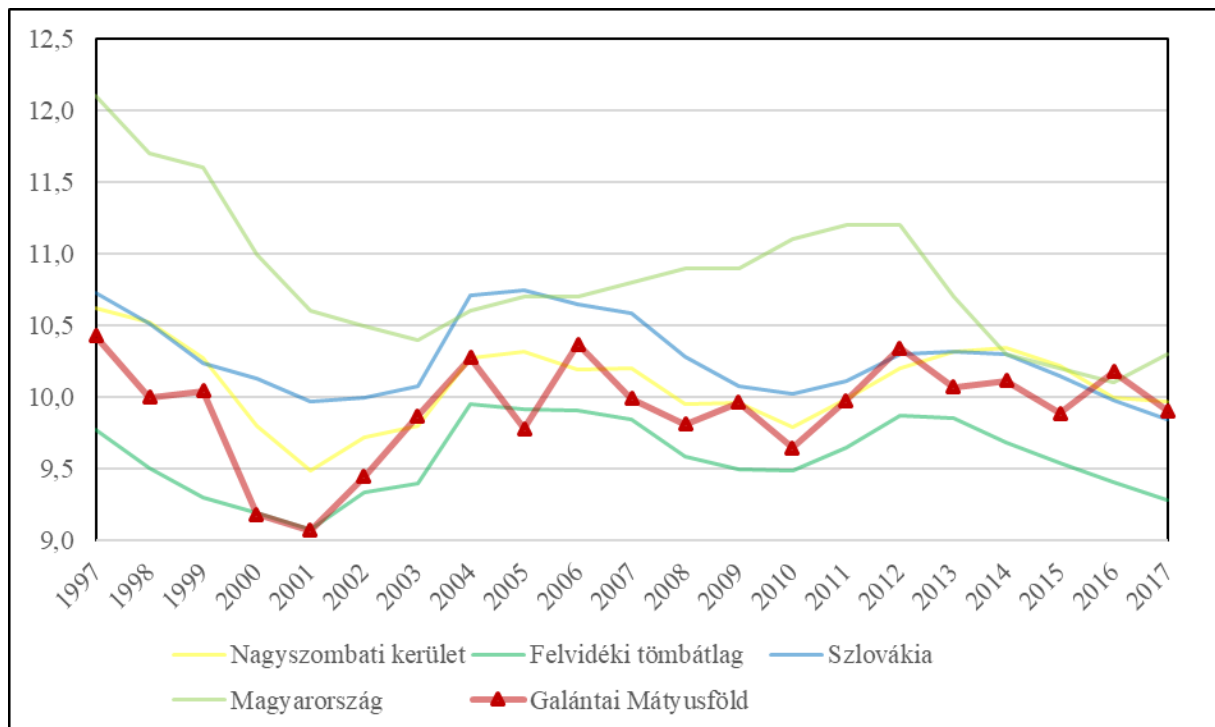
2.2 Oktatás

Óvodák

12. ábra: Az egy óvodára jutó óvodások száma (1997–2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

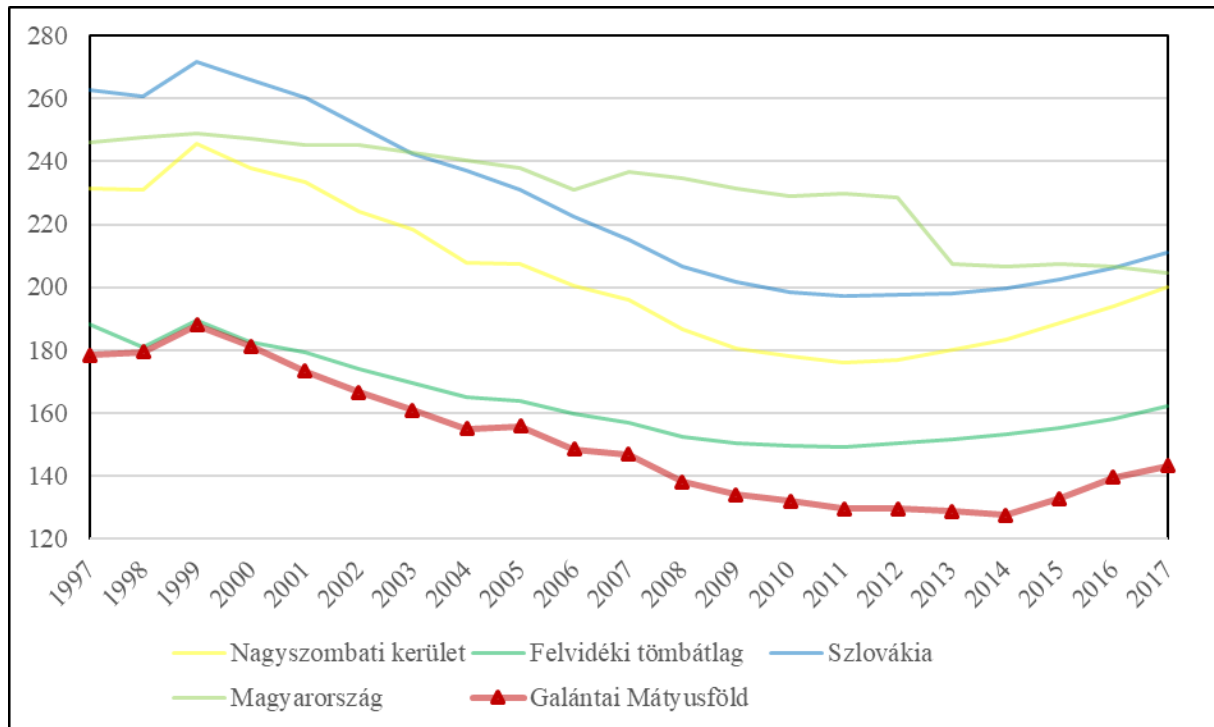

13. ábra: Egy óvodapedagógusra jutó óvodások száma (fő) (1997–2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

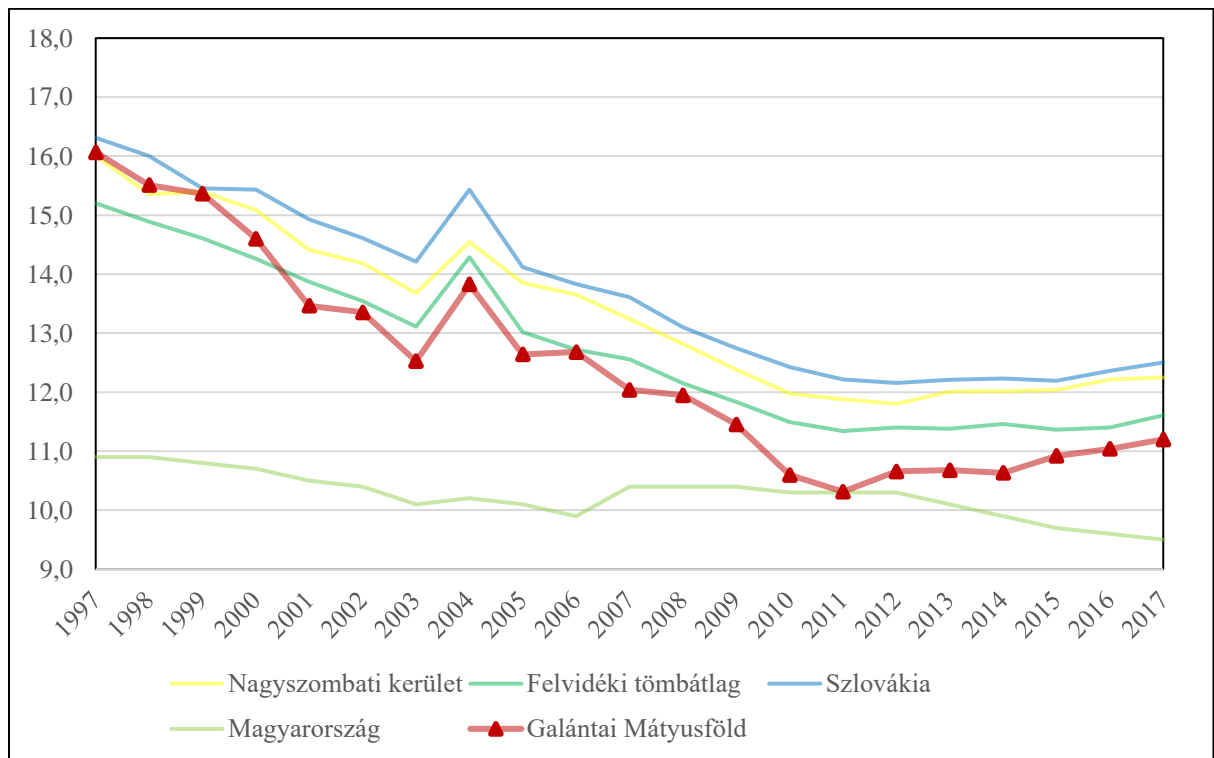

Általános iskolák

14. ábra: Az egy általános iskolára jutó tanulók száma (fő) (1997-2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

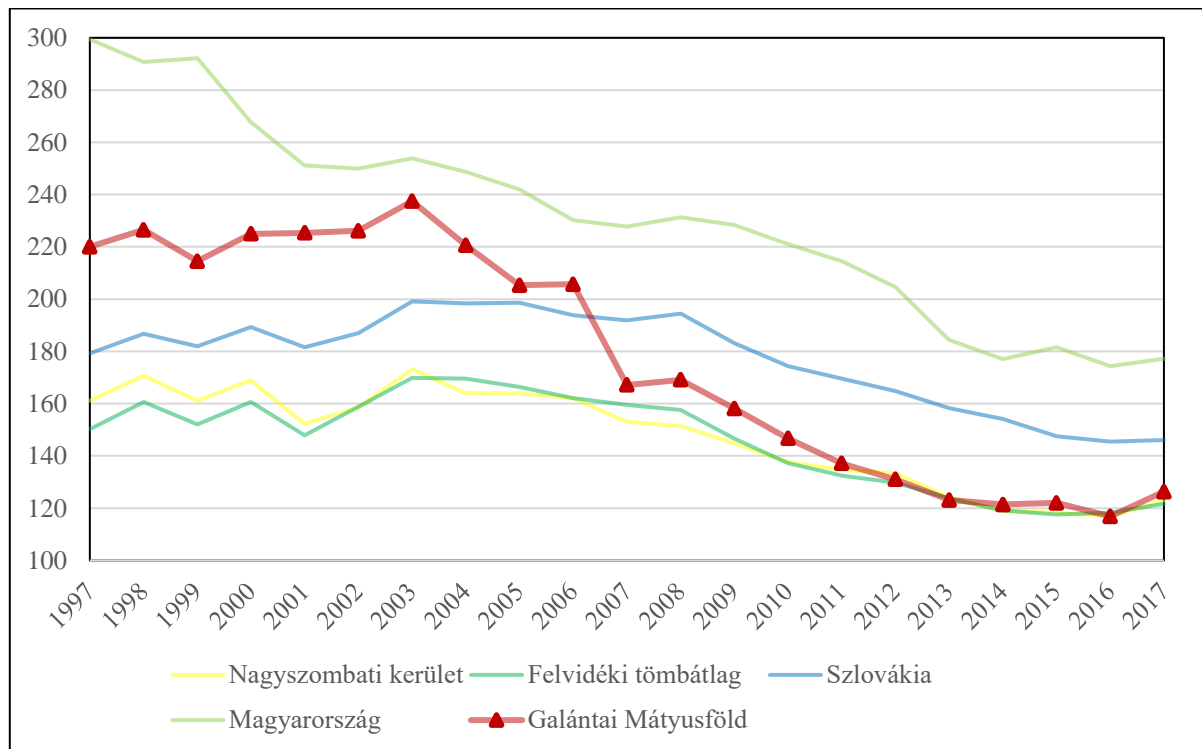

15. ábra: Az egy általános iskolai pedagógusra jutó diákok száma (fő) (1997-2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

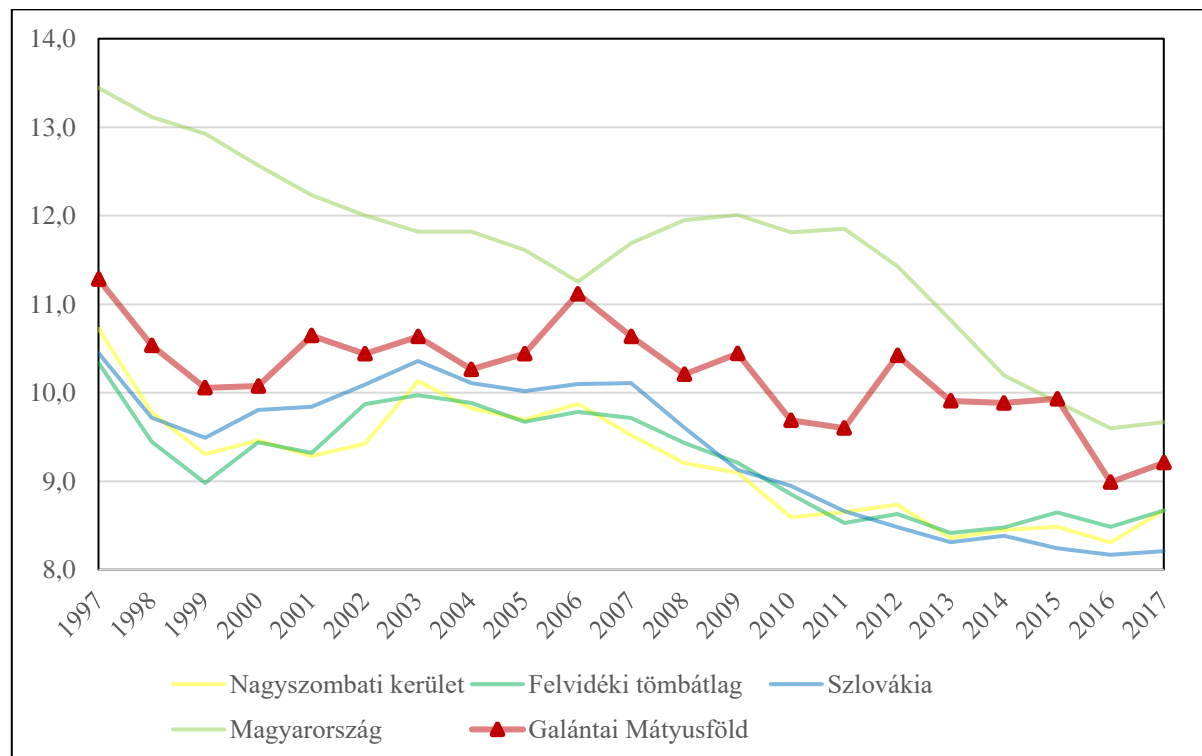

Középiscolák

16. ábra: Az egy középiskolára jutó tanulók száma (fő) (1997–2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

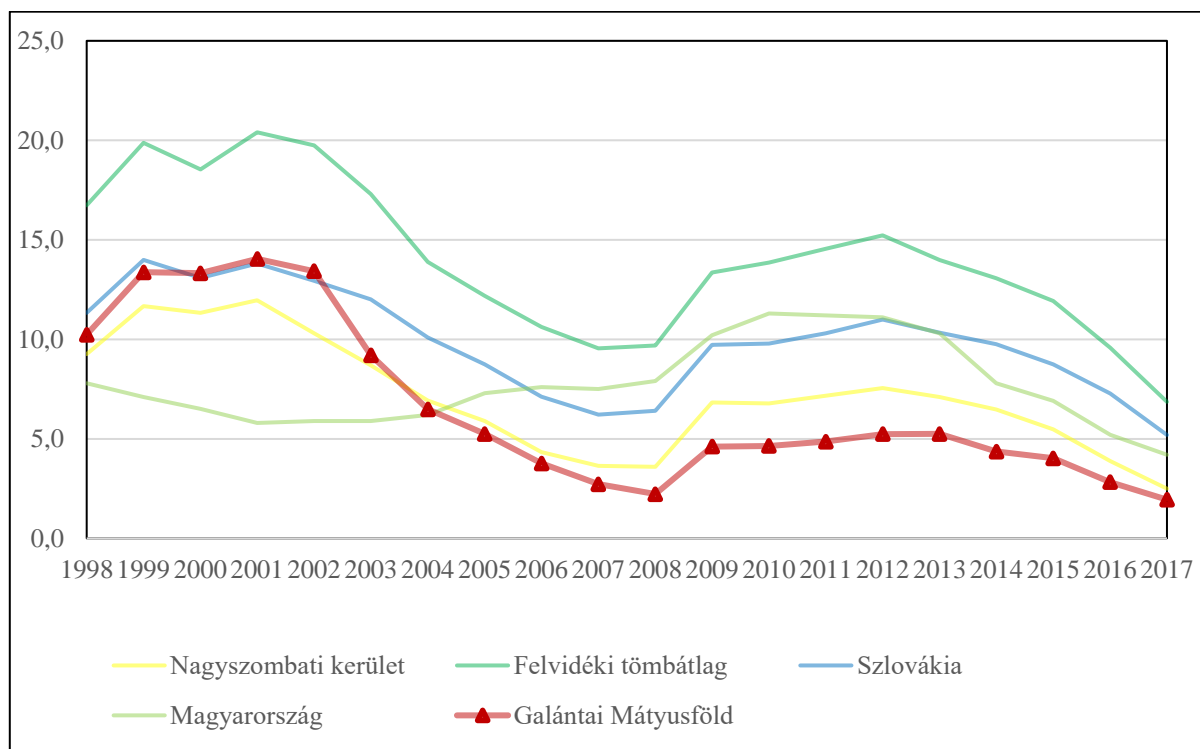

17. ábra: Az egy középiskolai tanárra jutó diákok száma (fő) (1997–2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

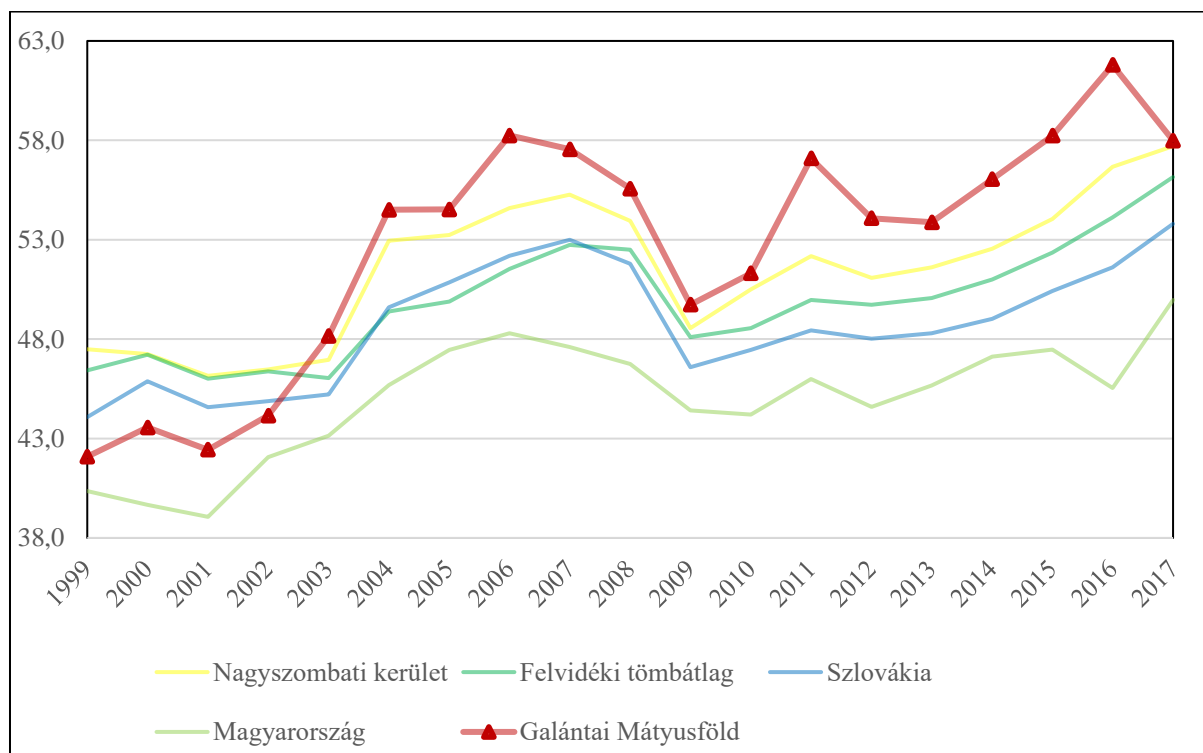

2.3 Munkaerőpiac

18. ábra: A regisztrált munkanélküliek aktív népességhez mért aránya (%) (1998–2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

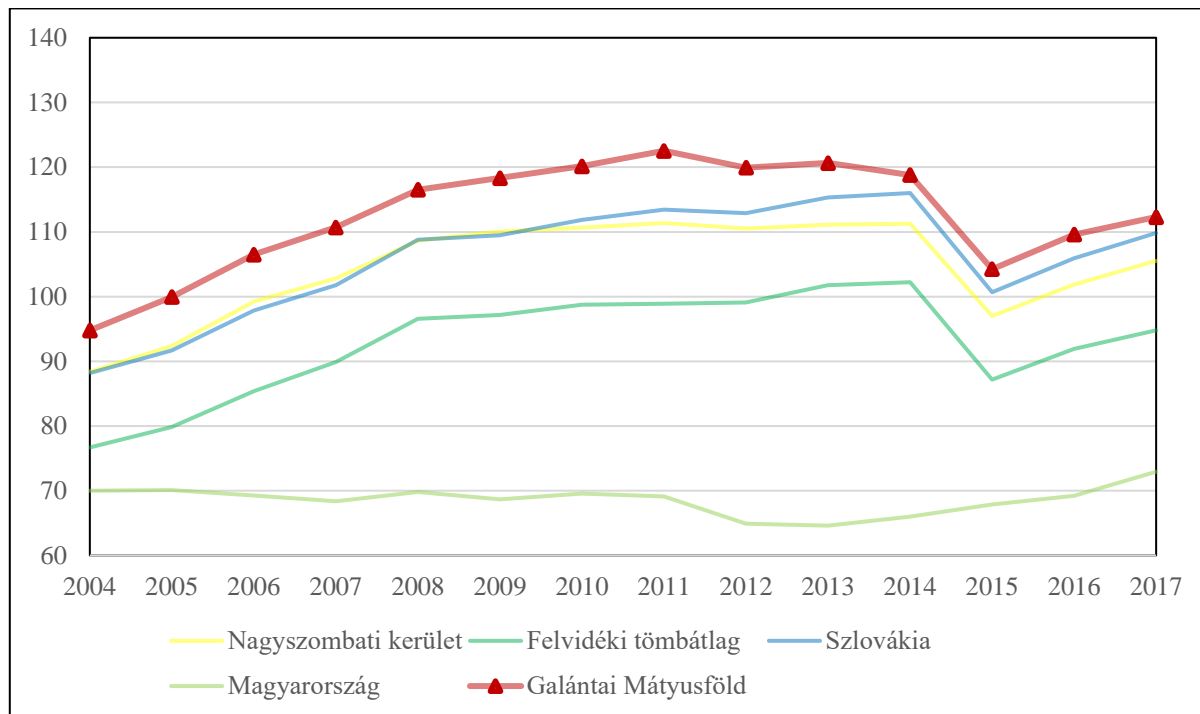
19. ábra: A nők aránya a regisztrált munkanélküliek között (%) (1999–2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai Hivatal

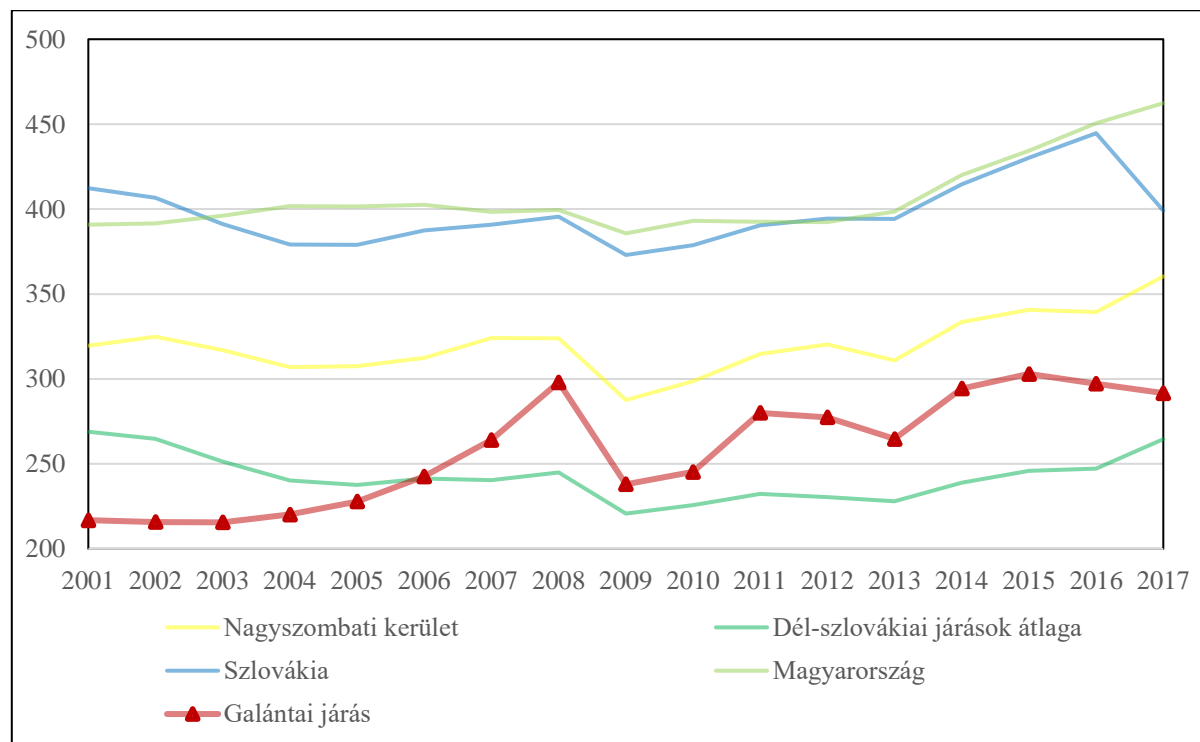
3. A térség egyéb elérhető mutatói

3.1 Gazdaság, munkaerőpiac

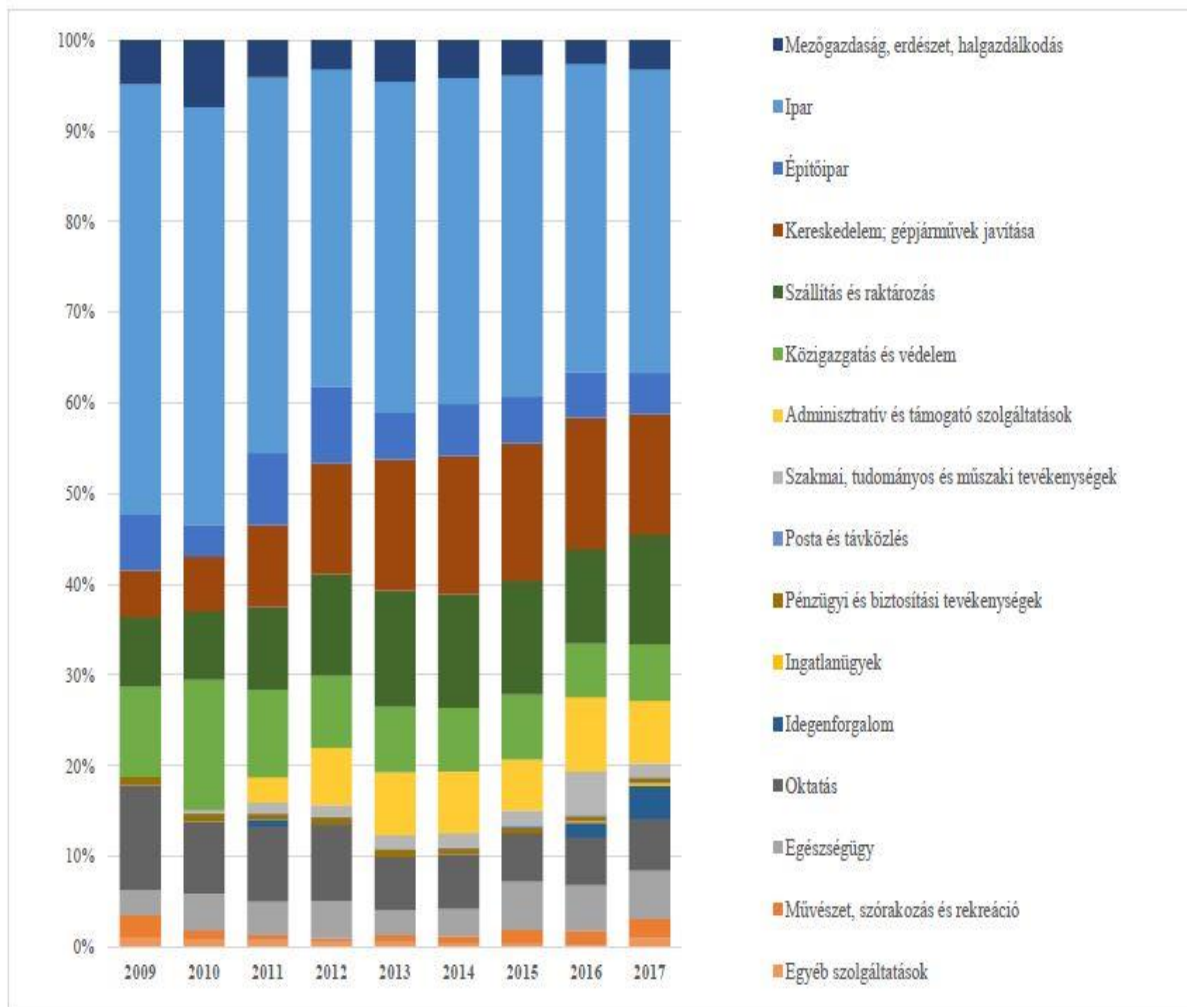
20. ábra: Az ezer főre jutó vállalkozások száma (db) (2004–2017)

Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai

21. ábra: Az ezer fő aktív korúra jutó alkalmazottak száma (fő) (2001–2017)

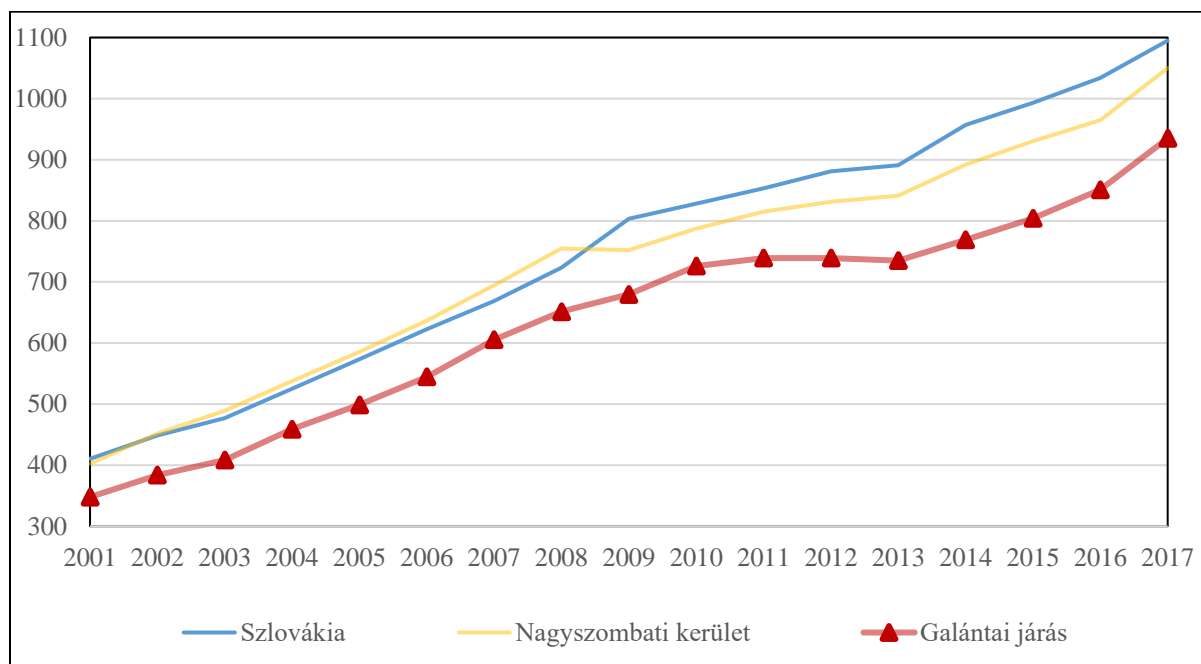
Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal, Központi Statisztikai

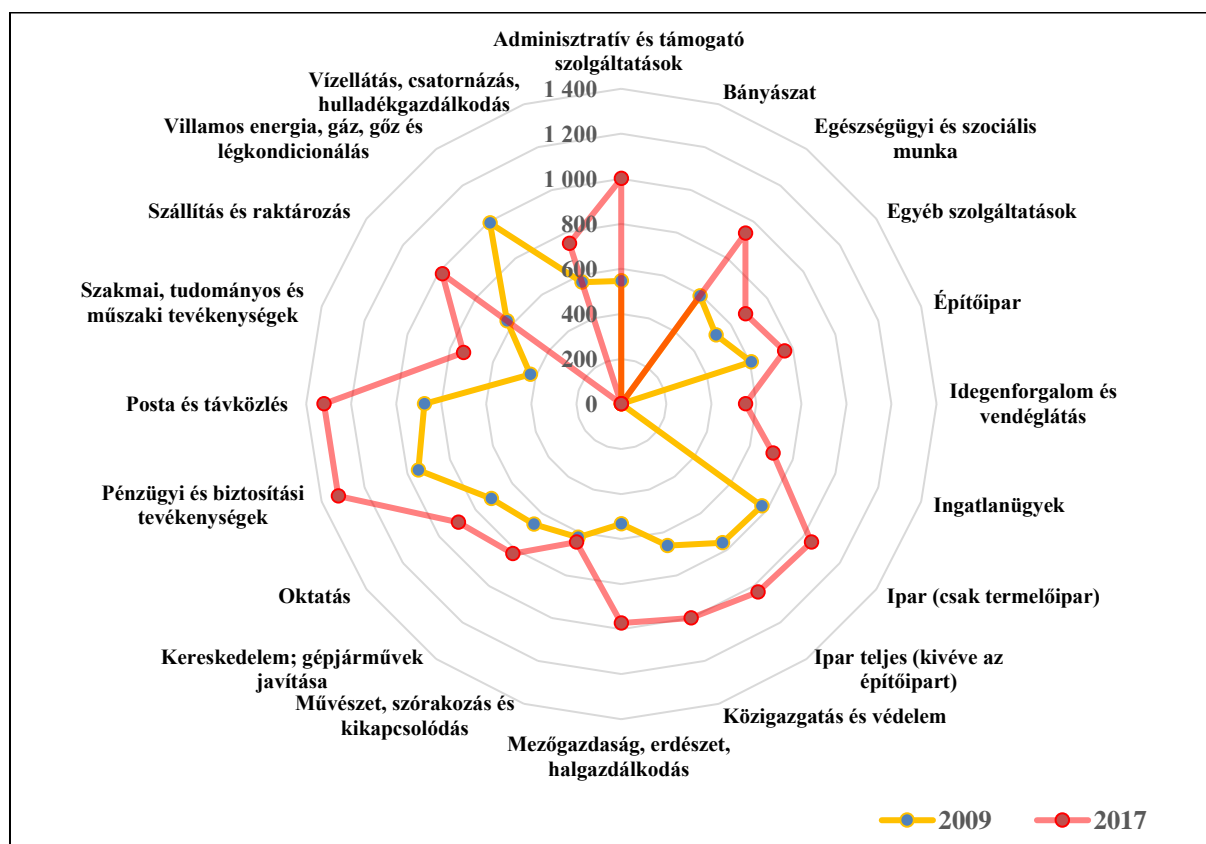
22. ábra: Az alkalmazottak gazdasági szektoronkénti megoszlása a Galántai járásban (2009–2017)
Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal

3.2 Jövedelem

23. ábra: A havi átlagkeresetek alakulása (€) (2001–2017)
Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal

24. ábra: A havi átlagkeresetek változása gazdasági szektoronként a Galántai járásban (€) (2009–2017)
Az adatok forrása: Szlovák Statisztikai Hivatal